

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 57 0 Пс 133924 24 Рев
Бања Лука, 13.2.2025. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Јадранке Станишић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Виоланде Шубарић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља „ХИДРО СПЛЕТ“ д.о.о Трн, Лакташи, кога заступа Јован Радић, адвокат из Бање Луке, [...], против туженог ЈЗУ Универзитетски клинички центар Републике Српске, [...], Бања Лука, кога заступа С.Р., радник туженог, ради исплате, вриједност спора 189.170,62 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 133924 23 Пж од 7.9.2023. године, на сједници одржаној 13.2.2025. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 133924 20 Пс од 14.12.2022. године обавезан је тужени да тужитељу исплати:

- на име неплаћених накнадних и непредвиђених радова износ од 139.505,51 КМ,
- на име трошкова одржавања градилишта износ од 5.616,00 КМ,
- на име трошкова усљед немогућности коришћења заштитне ограде на другом градилишту износ од 6.084,00 КМ и
- на име недостајућег материјала и опреме износ од 1.813,50 КМ,

што укупно износи 187.571,21 КМ, са законским затезним каматама од 12.11.2020. године до исплате и да тужитељу накнади трошкове поступка у износу од 14.985,97 КМ са законским затезним каматама од 14.12.2022. године до исплате, а одбијен је захтјев за трошкове поступка преко тог износа.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 57 0 Пс 133924 23 Пж од 7.9.2023. године, жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена у дијелу у којем је тужени обавезан да на име неплаћених уговорених радова тужитељу исплати износ од 34.552,20 КМ са законским затезним каматама од 12.11.2020. године до исплате, а у осталом дијелу жалба је усвојена, првостепена пресуда преиначена и тужбени захтјев у преосталом дијелу главног потраживања је одбијен, те је преиначена и одлука о трошковима поступка и обавезан је тужени да тужитељу накнади трошкове поступка у износу од 2.760,41 КМ са законским затезним каматама од 14.12.2022. године до исплате, а одбијен је захтјев тужитеља за накнаду трошкова састава одговора на жалбу у износу од 2.307,85 КМ.

Тужитељ ревизијом побија другостепену пресуду у преиначавајућем – одбијајућем дијелу због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се побијана пресуда у том дијелу преиначи, тако да се жалба туженог одбије и првостепена пресуда потврди или укине и предмет врати на поновно суђење другом вијећу другостепеног суда, уз обавезу туженог на накнаду трошкова нижестепених поступака и трошкова састава ревизије у износу од 2.009,50 КМ.

Тужени у одговору на ревизију оспорава наводе ревизије и предлаже да се ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је тужбени захтјев за исплату износа од 187.571,21 КМ на име неплаћених уговорених радова, неплаћених накнадних радова, трошкова одржавања градилишта након раскида уговора, немогућности кориштења заштитне оградe на другом градилишту, те недостајућег материјала и опреме на градилишту након обуставе рада.

Расправљајући о тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да су тужитељ (извођач) и тужени (наручилац) дана 5.4.2019. године закључили Уговор о извођењу радова на санацији изведене оборинске и фекалне канализације за потребе туженог, према понуди извођача која је саставни дио уговора, са уговореном вриједношћу радова у износу од 56.046,26 КМ и роком завршетка од 60 дана од закључења уговора и увођења у посао; да тужитељ није започео извођење радова по том уговору, него се дописом од 29.8.2019. године обратио туженом, са приједлозима описаним под називом организација извођења радова..., наводећи – да ако је тужени сагласан са приједлогом тужитеља, да се спорведе нова процедура избора најповољнијег понуђача; да је између истих уговорних страна 23.10.2019. године закључен нови Уговор о извођењу радова на санацији изведене оборинске и фекалне канализације за потребе туженог, према понуди број [...] од 26.9.2019. године, који је закључен по проведеном поступку јавне набавке и вриједност радова је одређена у висини од 92.229,42 КМ (у коју цијену су урачунати сви трошкови радова и уграђеног материјала и законсак стопа пореза на додатну вриједност) и да се наручилац обавезао уговорену цијену платити платити 50% авансно, а 50% у року од 30 дана по пријему окончане ситуације овјерене од стране надзорног органа; да је тужитељ именовао техничког руководиоца градилишта, а Завод за изградњу а.д. Бања Лука је именовао надзорни орган за потребе туженог; да се током извођења уговорених радова, због великих дубина ископа, неочекиване природе и структуре земљишта и временских прилика у периоду вршења радова, појавила потреба за хитним предузимањем, поред уговорених, и непредвиђених радова на градилишту, који су се односили на заштиту откопа од обрушавања, утовара и одвожења обрушеног материјала, извођењем радова широког откопа у циљу заустављања даљег обрушавања које је пријетило да угрози живот и здравље радника и пролазника; да је тужитељ о овим непредвиђеним радовима одмах обавијестио туженог и надзорне органе и усмено и писменим путем, те их записнички констатовао у грађевинском дневнику; да је тужитељ дописом од 25.12.2019. године доставио туженом финансијску пројекцију изведених радова која је усаглашена са надзорним органом и прву и другу привремену ситуацију, уз рачун и спецификацију изведених радова, ради наплате потраживања, а да је тужени достављену документацију вратио, непотписану уз допис од 20.02.2020. године са образложењем, да изведени радови нису у складу са

закљученим уговором, тако да није платио ни све изведене уговорене, ни непредвиђене радове; да је тужени 12.3.2020. године писменим путем обавијестио тужитеља да раскида предметни уговор наводећи, да је сагласно обавјештењу од 19.11.20219. године тужитељ извршио око 60% уговорених радова, да је без претходне сагласности наручиоца изводио и неке непредвиђене радове и да у том моменту, извршени радови већ прелазе укупну уговорену финансијску вриједност истих, а да непредвиђене радове тужитељ правда лошим временским приликама и да су уговорене стране 12.9.2019. године закључиле споразум о раскиду уговора; да је вјештак грађевинске струке нашао, да је предметна канализација стављена у функцију, а да неки од радова који су били предмет Уговора нису у потпуности извршени (асфалтирање и бетонирање прекопаних површина, односно наведене површине нису доведене у првобитно стање, на канализационим шахтовима нису уграђени канализациони поклопци, није монтиран стуб јавне расвјете односно није враћен на мјесто гдје се налазио), те да је прекопана знатно већа површина паркинга него што је било у пројекту, а да је главни узрок потешкоћа на које је наишао извођач неповољни временски услови, што је за последицу имало додатна обрушавања тла приликом ископа; да се у допуни налаза вјештак изјаснио о вриједности неплаћених, а уговорених радова чију је висину обрачунао у износу од 34.552,20 КМ, вриједност неплаћених накнадних радова у висини од 128.688,39 КМ, вриједност непредвиђених радова у износу од 10.806,71 КМ, а да остали трошкови износе укупно 13.513,50 КМ, од чега: трошкови везани за одржавање градилишта након раскида уговора 5.616,00 КМ, трошкови усљед немогућности кориштења заштитне оgrade на другом градилишту 6.084,00 КМ и трошкови недостајућег материјала и опреме на градилишту 1.813,50 КМ.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је предметни уговор квалификовао уговором о грађењу који предвиђа одредба члана 630. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/05, даље ЗОО), те је:

- налазећи да је тужитељ испунио своју уговорну обавезу, изузев мање изведених радова у вриједности од 11.562,51 КМ, обавезао је туженог на исплату износа од 34.552,20 КМ на име изведених, а неплаћених уговорених радова;

- обавезао је туженог на исплату тужитељу износа од 139.505,51 КМ на име непредвиђених радова, који према налазу вјештака одговарају вишковима радова наводећи, да је овај дио тужбеног захтјева основан и према правилу о стицању без основа из члана 210. ЗОО, јер је тужени ове радове у коначности и примио иако нису уговорени и тиме без правног основа стекао њихову вриједност;

-као и на исплату осталих потраживања извођача (на име трошкова одржавања градилишта, трошкова због немогућности кориштења оgrade на другом градилишту и на име недостајућег материјала и опреме) у износу од 13.513,21 КМ, што по свим наведеним основима износи укупно 187.571,21 КМ, уз накнаду трошкова поступак тужитељу у износу од 14.985,97 КМ, све са законским затезним каматама од 14.12.2022. године до исплате.

Другостепени суд је прихватио чињенично утврђење, али не у свему и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу туженог одбио и првостепена пресуда потврдио у дијелу у којем је тужени обавезан да тужитељу на име изведених, неплаћених уговорених радова исплати износ од 34.552,20 КМ са законским затезним каматама од 12.11.2020. године до исплате, а у преосталом дијелу је жалбу усвојио и првостепену пресуду у преосталом усвајајућем дијелу преиначио, тако што је тужбени захтјев тужитеља у осталом дијелу одбио, те је преиначио и одлуку о трошковима поступка, као у ставу 3. и 4. изреке пресуде.

Ревизија није основана.

Парничне странке су закључиле уговор од 23.10.2019. године којим су се сагласили око извођења радова на санацији изведене оборинске и фекалне канализације ЈУГ-II фаза за ЦМБ за потребе туженог. Прије тога су, дана 5.4.2019. године закључиле уговор са истим предметом уговора, са нижом уговореном цијеном, који није реализован него је закључен нови уговор, што је тужитељ образложио у допису од 29.8.2019. године (са описом предложене организације извођења радова, са приједлозима за усвајање техничких рјешења и кратким описом предложене технологије извођења радова на обезбјеђењу ровова за полагање канализационих инсталација и приједлогом финансијске пројекције потребних средстава за завршетак радова), у којем је наведено да, уколико је тужени сагласан са приједлозима изнесеним у истом да треба дати писмену сагласност „те да спроведу процедуру уговарања вишкова и накнадних радова“.

Правилан је закључак нижестепених судова да уговор од 23.10.2019. године има елементе уговора о грађењу. Тим уговором тужитељ и тужени су уредили међусобне односе по основу извођења радова на санацији изведене, оборинске и фекалне канализације ЈУГ-II фаза ЦМБ за потребе туженог.

Закључењу предметног уговора претходио је поступак избора најповољније понуђача у складу са одредбама чланова 44. до 76. Закона о јавним набавкама Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“ број 38/14, даље: ЗЈН), у којем је тужитељ са најповољнијом понудом изабран за најповољнијег понуђача за извођење предметних радова. Спровођење поступка јавне набавке прописан је наведеним одредбама ЗЈН, а сагласно одредби члана 72. став 2. истог закона, закључује се у складу са одредбама ЗОО. По ставу 5. истог члана приликом додјеле уговора о набавци, цијена наведена у најповољнијој понуди, као и услови утврђени у тендерској документацији, не могу се мијењати. Изузетно, ако се у тендерској документацији предвиђа одредба о промјенљивости цијена са објективно утврђеним правилима о промјенљивости цијена, таква одредба се уноси у уговор о јавној набавци.

Уговор о јавној набавци може се закључити у преговарачком поступку без објаве обавјештења – у складу одредбом члана 24. ЗЈН, у случају уговора о јавној набавци радова за додатне радове који нису укључени у првобитно разматрани пројекат или у првобитно закључени уговор али који, усљед непредвиђених околности, постану неопходни за извршење или извођење у њему описаних радова, и када се такви додатни радови не могу, технички или економски, одвојити од основног уговора без већих непогодности за уговорни орган. Такав уговор може се закључити са добављачем којем је додијељен основни уговор, а укупна вриједност уговора додијењених за додатне радове не може прећи 20% од вриједности основног уговора.

Када се имају у виду докази проведени у овом поступку и утврђено чињенично стање и овај суд цијени да изведени докази не представљају довољан и поуздан основ утврђење основаности тужбеног захтјева, а тиме ни његове висине. Терет доказивања чињеница на којима се заснива тужбени захтјев је на тужитељу, како прописује одредба члана 7. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 27/24, даље: ЗПП), те члана 101. став 1. и члана 123. став 1. истог закона, а суд слободном оцјеном доказа утврђује чињенице на основу којих доноси одлуку (члан 123. ЗПП). Одредбом члана 126. ЗПП прописано је да ако суд на основу изведених доказа не

може са сигурношћу утврдити неку чињеницу, о постојању те чињенице закључиће примјеном правила о терету доказивања, а ако суд на основу доказа који су изведени није увјерен у одговарајуће чињеничне наводе странака, сматраће да су ти наводи, недоказани.

Из проведених доказа произлази да је између истих уговорних страна и у погледу истог предмет уговора, био закључен уговор од 5.4.2019. године по којем је вриједност уговорених радова износила 56.046,26 КМ; да је тужитељ везано за тај уговор дописом од 29.8.2019. године предложио туженом –организацију извођења радова, са приједлогом усвајања техничких рјешења, са кратким описом технологије извођења радова на обезбјеђењу полагања канализационих инсталација и финансијску пројекцију потребних средстава за завршетак радова, са приједлогом спровођења процедуре уговарања вишкова и накнадних радова како би се почело са реализацијом уговора. У прилогу је туженом достављен Предмјер предметних радова у укупном износу од 92.229,42 КМ, у којем је уговором од 23.10.2029. године и уговорена цијена тих радова. Дакле, опис је сачинио и цијену радова процијенио тужитељ коме је била позната локација за извођење истих, након чега је закључен наведени уговор.

Одредбом члана 7. тог уговора уговорено је, да се између осталог, извођач обавезује „да на захтјев наручиоца изведе накнадне и неподвижене радове за које ће претходно дати понуду, а извођење отпочети након прихватања понуде од стране наручиоца и потписивања допуне уговора или пријема наруцбе.

Наведена одредба уговора у складу је са чланом 72. став 5. ЗЈН, сагласно којој се – приликом додјеле уговора о набавци, цијена наведена у најповољнијој понуди, као и услови у тендерској документацији не могу мијењати, осим изузетно, ако се у тендерској документацији предвиђа одредба о промјенљивости цијене са објективно утврђеним правилима о промјенљивости цијене, таква одредба се уноси у уговор о јавној набавци. Тужитељ током поступка није ни тврдио да је одредба о промјенљивости цијене радова садржна у тендерској документацији.

Код оваквог стања ствари и чињенице да тужитељу, с обзиром на све напријед наведено, није могло бити непознато о каквом се терену ради, када је у питању локација одређена за извођење радова, да је организација уговореног посла у обавези извођача радова (тужитеља), па и у случајевима временских неприлика и непогода, на које је тужитељ током поступка указивао - као на одлучни узрок повећања уговорене цијене радова, него је 60% радова извршио са цијеном из понуде, коју је као најповољнији понуђач понудио за све радове који су предмет уговора и која је закљученим уговором прихваћена, након чега је обуставио радове.

Неподвиђени радови дефинисани су и одредбом члана 634. ЗОО, у погледу чије примјене је другостепени суд дао ваљане разлоге наводећи, да према одредбама ЗЈН уговарачи, не могу уредити облигационе односе у погледу онога што је тим законом одређено, на другачији начин, што се односи и на измјене уговора, које су могуће само изузетно, на начин и под условима које тај закон, као *lex specialis*, у односу на ЗОО предвиђа. Зато се ревизиони наводи тужитеља да ЗЈН не представља мјеродавно право за разрјешење овог спора, указују неоснованим.

Према томе, како између уговорних страна није на захтјев наручиоца закључена допуна уговора да се изведу накнадни и неподвиђени радове у складу са одредбом члана 7. предметног уговора, нити је у тендерској документацији предвиђена одредба о

промјенљивости цијене, а тиме одредба таквог садржаја није унесена ни у уговор о јавној набавци (парничне странке то и не тврде), није било основа ни у одредби члана 72. став 5. ЗЈН за промјену цијене уговорених радова у односу на цијену наведену у најповољнијој понуди и у предметном уговору, по налажењу овог суда, у описаној чињеничној и правној ситуацији, нема основа за усвајање тужбеног захтјева тужитеља, како је правилно судио у другостепени суд.

Слиједом наведеног, супротно ревизионим наводима, нема основа у утврђеном чињеничном стању и у релевантним одредбама материјалног права за досуђивање тужитељу износа од 139.505,51 КМ на име накнадних и непредвиђених радова. Правилна је и законита побијана пресуда и у одбијаућем дијелу захтјева тужитеља у износу од 5.616,00 КМ по основу трошкова одржавања градилишта након раскида уговора - због недоказаности висине овог потраживања за које поменути вјештак није пружио суду показатеље за процјену овог вида штете, осим што је уопштено навео да је процјена извршена „према његовом искуству“, што не представља поуздан доказ о томе, као и одлука о одбијању захтјева за накнаду штете због немогућности кориштења заштитне ограде на другом градилишту у износу од 6.084,00 КМ и на име трошкова недостајућег материјала и опреме на градилишту након обуставе радова у износу од 1.813,50 КМ, за које је другостепени суд дао разложно образложење и ваљане разлоге које у свему прихвата и овај суд, па се указује беспотребним понављање, с тим у вези, већ датих разлога.

Осим наведеног, пазећи на правилну примјену материјалног права по службеној дужности (члан 241. став 1. ЗПП), овај суд налази да утврђено чињенично стање, уз напријед изложено, не даје основа за закључак да се у конкретном случају ради о стицању без основа (како је судио првостепени суд), јер је тужитељ спорне радове извео без сагласности туженог, па му не припада право на повећање уговорене цијене на темељу стицања без основа.

С обзиром на разлоге садржане у образложењу ове пресуде, остали наводи ревизије који се свде на понављање навода истакнутих током поступка, о чему нижестепене пресуде садрже довољне разлоге, нису од значаја за правилност и законитост побијане пресуде.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 248. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Предсједник вијећа
Јадранка Станишић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић